

LITERATUUR

Dit is een rubriek die in principe door Uw redacteur zal worden verzorgd. U zult hier worden geïnformeerd over nieuwe literatuur op het gebied van terrariumverzorging en de systematiek van slangen. Ook zal ik (eventueel op verzoek) proberen a. en toe een literatuuroopgaaf te plaatsen voor de determinatie van de slangen uit een bepaald land of van een systematische groep.

Tips voor nieuwe literatuur en boekbesprekingen ingezonden door lezers zijn van harte welkom.

Zwangernährung bei Nattern; Hermann Seufer.
Herpetofauna (Ludwigsburg), 1980, Vol. 2 (7): 26-28.

In dit artikel wordt een beschrijving gegeven van een eenvoudige en tevens veilige methode van dwangvoederen. De haren van een penseel worden natgemaakt en tot een punt gedraaid. Hiermee strijkt men tussen de kaakranden van de slang, die hierdoor geïrriteerd raakt en de bek opent. Met een pincet met ronde punten wordt nu een reep runderhart van het juiste formaat naar binnen geschoven.

Die Rauhe Grasnatter, *Opheodrys aestivus* (Linnaeus 1766); Ernst Pauluro, Jr. Herpetofauna (Ludwigsburg), 1980, Vol. 2 (8): 30-33.

Deze soort slang blijkt vrijwel nooit op de bodem van het terrarium te komen, vandaar dat hij een hoog terrarium verlangt. De slang van de auteur bleek niet kieskeurig te zijn wat betreft zijn voedsel: bijna alle soorten insecten en spinnen werden graag gegeten. 's Winters werd een rustperiode gehouden van november tot februari. Het mannetje heeft geprobeerd te paren, maar tot nakweek is het nog niet gekomen.

De auteur heeft de ervaring dat deze slangen niet tegen een Neguvon-behandeling kunnen.

Systematics and natural history of the American milk snake, *Lampropeltis triangulum*; Kenneth L. Williams. Milwaukee Public Museum, Publications in Biology and Geology, 1978, No. 2: 1-258. Prijs: \$ 20,--.

In dit boek wordt uitgebreid ingegaan op de beschubbing, kleur, natuurlijke historie en voedsel van elke ondersoort. Een determinatietabel voor de ondersoorten is aanwezig, evenals verspreidingskaarten. Er worden zes nieuwe ondersoorten beschreven, hetgeen het totale aantal op 23 brengt.

(Review of) Systematics and natural history of the American milk snake, *Lampropeltis triangulum*, by Kenneth L. Williams; Harry W. Greene. Copeia, 1979 (1): 180-181.

In deze boekbespreking uit Greene kritiek, die zich toespitst op Williams systematische conclusies. Enerzijds voert Williams bijvoorbeeld aan dat populaties in meerdere belangrijke kenmerken moeten verschillen om als aparte ondersoort erkend te kunnen worden, maar anderzijds beschrijft hij een nieuwe ondersoort voornamelijk op basis van de kleur van de volwassen slangen.

Desondanks vindt hij het boek echter een basiswerk voor toekomstig onderzoek.

Growth, Reproduction and Population Structure of a Marine Snake, *Enhydrina schistosa* (Hydrophiidae); Harold K. Voris & Bruce C. Jayne. Copeia, 1979 (2): 307-318.

Gedurende een periode van 9 maanden hebben de auteurs zeeslangen verzameld in Maleisië om inzicht te krijgen in de groei, voortplanting en leeftijdsopbouw van een populatie.

De paartijd is in september, de jongen worden tussen half februari en half maart geboren en zijn dan 21-24 cm lang. De eerste anderhalf jaar groeien ze gemiddeld 0,12 cm (max. 0,33 cm) per dag. De slangen paren voor het eerst als ze 1½ jaar oud zijn. Het aantal jongen neemt recht evenredig toe met de lengte van het moederdier, tot een maximum van ca. 30 stuks. Naar schatting overleeft slechts 10-20% van de jongen het eerste levensjaar en neemt slechts ongeveer 6% na twee jaar deel aan de voortplanting. Slangen van vier jaar of ouder zijn een zeldzaamheid. De maximum lengte van de mannetjes is 90 cm en van de vrouwtjes 110 cm.

Reproduction and Growth of the Texas Coral Snake (*Micrurus fulvius tenere*); Hugh R. Quinn. *Copeia*, 1979 (3): 453-463.

Aan de hand van 167 van musea geleende dode slangen en een paartje levende slangen werden gegevens verzameld over voortplantingsapparaat en -cyclus.

De mannetjes zijn geslachtsrijp met 12-21 maanden (ca. 40 cm), de vrouwtjes met 15 maanden (ca. 50 cm). In mei of juni leggen de vrouwtjes gemiddeld 10 eieren, die in augustus of september uitkomen. De jongen zijn dan ca. 20 cm lang.

De twee levende slangen werden gehouden bij een dagtemperatuur van 20-25°C en een nachttemperatuur van 17-19°C. Het dag-nacht-ritme was dat van centraal Oklahoma. 's Zomers kregen ze 1-2 kleine slangen per week te eten, 's winters 1 slang per twee weken.

Reproductive Behavior of the Rat Snakes of Eastern North America, Genus *Elaphe*; James C. Gillingham. *Copeia*, 1979 (2): 319-331.

In dit artikel wordt de balts en het paargedrag van 3 ondersoorten van *Elaphe obsoleta*, 3 on-

dersoorten van *Elaphe guttata* en van *Elaphe vulpina vulpina* met elkaar vergeleken. Van de 143 keer dat een koppel bij elkaar was gebracht werd 35 maal binnen een half uur een balts en paring waargenomen.

De balts wordt door de auteur in 3 fasen onderverdeeld. Over het resultaat van de paringen (aantal eieren, uitkomen van de jongen, e.d.) wordt verder geen mededeling gedaan.

Social Behavior in a Captive Group of Indian Pythons, *Python molurus* (Serpentes, Boidae), with Formation of a Linear Social Hierarchy; David G. Barker, James B. Murphy & Kenneth W. Smith. Copeia, 1979 (3): 466-471.

Van 4 februari t/m 30 april 1974 werden 4 mannetjes en 1 vrouwtje geobserveerd in een kamer van 7,6 x 9,1 x 3,0 m, die als terrarium was ingericht.

De lengte (gewicht) van de mannetjes was 3,8 m (32 kg), 2,8 m (12 kg), 3,0 m (14 kg) en 2,1 m (7 kg) en van het vrouwtje 4,0 m (36 kg).

De dieren aten dode ratten en konijnen.

In genoemde periode resulteerden 60 ontmoetingen tussen mannetjes in een balts. Tussen de mannetjes bleek duidelijk een hiërarchie te bestaan, waar het vrouwtje echter geen deel van uitmaakte. Het aantal paringen van een mannetje met het vrouwtje hield rechtstreeks verband met de hiërarchieke plaats van het mannetje.

A Combat Ritual Between Two Male Pygmy Rattlesnakes (*Sistrurus miliarius*); Charles C. Carpenter. Copeia, 1979 (4): 638-642.

Van 2 mannetjes van deze soort wordt de balts beschreven. Deze balts wordt ook vergeleken met die van slangen van het genus *Crotalus*.